Quelle: https://manuscripta.at/?ID=886
Copyright: Klosterneuburg, Augustiner-Chorherrenstift

Capitulum tertium de scientia modorum motus revolubilis.
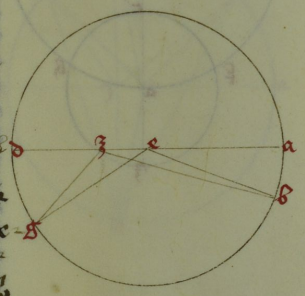
Quia autem ea quae
nuncupauimus consequ[ens] ut de
monstremus ea quae videntur et apparent de diuersitate
motus sol' uidimus ut principium sermonis uniuersalem de ea quod quidem motus solis et motus stellarum errorum dicarum in celo semper qui sunt secundum continuitatem signorum et motu localis locorum quae e contrario illorum omnis sunt secundum euolutionem et equalitatem et conuenientes secundum naturam sed quoniam lineae rectae qui sunt elongatorum stellarum a centris orbium parium quae imaginantur mouere stellas a' mouere orbes parum in tribus equalibus faciunt angulos qui sunt apud centrum earum equales et quoniam diuersitas quae apparet in eis non est nisi secundum loca et ordines oculorum qui sunt in spera aliquorum earum sicut quorum est earum motus et necessarium aliquid eorum quae imaginatur sed quoniam sit contrarium permanere et instantis motuum earum sic diuersitas estimata accidit in eis re et necessario accidit in secundum imaginationem. Cum ergo estimationis huius diuersitatis possibile ut est secundum duos modos primos absolutos. Et si motus stellarum qui videntur esset in orbe cuius centrum imaginatur ut centrum mundi quod est in superficie orbis signorum et necessario ut aspectus oculorum non si a centro non videretur motus earum diuersitas. Quapropter estimauimus quoniam motus earum sunt secundum unum duorum modorum a' super orbes quorum centra non sunt centra mundi sed sunt egredientia ab isto et sunt motus earum medii super oculos quorum centra sunt centra mundi a' sunt super orbes quorum centra sed centra mundi sed non sunt super nos secundum sermonem absolute si sunt supra orbes alios qui sunt super nos orbes euoluentes eas quae nominant orbes euoluentes stellas. declarabitur namque quoniam possibile est ut videantur secundum uniuscuiusque horum duorum modorum in tribus equalibus tempora sive super arcus diuisos orbis signorum cuius centrum est centrum mundi. Describam autem cuiuscumque horum duorum modorum exemplum et incipiamus. Describam itaque eclipticum orbis excentricum super quem sunt ab g d. super quem est motus stellae equalis cuius centrum sit e. et cuius diametrum a e d. sitque super ipsum notum z. acuta est aspectus oculorum nostrorum et ponam ubi punctum a. sit locus longitudinis longioris a terra et punctum d. sit locus longitudinis propinquioris terrae et secabo ex eo duobus arcus equales arcum a b. et arcum g d. et ducam lineam b e. b z. g e. g z. declarabitur quod nobis quoniam cum mouetur stella in tribus equalibus super arcus a b et arcum g d. estimatur quoniam propinquitas stellae sunt superarcus diuisos orbis euoluti super centrum z. sed quoniam angulus b e a. est equalis angulo g e d. estimauimus quoniam angulus b z a est minor quilibet eorum et angulus g d z est maior uniquique eorum quoniam si nos imaginauimus motum stellae secundum modum orbis euoluti et desperauimus super ipsum orbem euolutionis super quem sic euoluitur stella in quo sit z h. t f.